



Til samtlige enheder i Grønlands Selvstyre

## Vejledning om nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse

4. maj 2018

### Indledende bemærkninger:

Denne vejledning erstatter den tidligere vejledning på området.

Postboks 1039  
3900 Nuuk  
Tlf. (+299) 34 50 00  
Fax (+299) 32 44 48  
E-mail: [asa@nanoq.gl](mailto:asa@nanoq.gl)  
[www.nanoq.gl](http://www.nanoq.gl)

Det er ledelsen i den enkelte enhed, der vurderer om betingelserne nedenfor er opfyldte. Ansøgninger fra den ansatte om frirejse og tjenestefrihed indgives til det enkelte tjenestested, jf. § 9. (Bilag 3).

Økonomi- og Personalestyrelsen (ASA) står til rådighed i forhold til vejledning, men den endelige beslutningskompetence er hos ledelsen i den enkelte enhed.

### **Vejledningen:**

Hjemlen for anvendelsen af reglerne om »frirejse og tjenestefrihed med løn i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse«, findes i NAL C-1 afsnit 4-1-37 (Bilag 1). Efter reglerne, er det kun den ansatte, der kan opnå frirejse.

Aftalen gælder for alle tjenestemænd og mange overenskomster henviser hertil. Kompetencen for tildeling af frirejse og tjenestefrihed med eller uden løn er hos den ledelsen i den enkelte enhed.

### **En lønmodtager har ret til fri rejse og tjenestefrihed med løn, hvis:**

- 1) Den ansatte er tjenestemand i Selvstyret eller en kommune i Grønland, eller er dækket af en overenskomst der henviser til aftalen.
- 2) Der er tale om nære pårørende, (§ 1, stk. 2).
- 3) Der foreligger en lægeerklæring, hvoraf det skal fremgå, at familien sædvanligvis tilkaldes ved sygdommen. (§ 2).
- 4) Der er tale om alvorlig sygdom (§ 2 og § 4), død og/eller begravelse (§ 5).

Her uddybes:

#### AD 1)

Stort set alle overenskomstansatte er dækket af reglen, men den enkelte leder er forpligtet til at læse i den relevante overenskomst. Denne kan findes på:

<http://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Job/Overenskomster-og-aftaler>

(grønlandsk)

<http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Job/Overenskomster-og-aftaler> (dansk).

#### AD 2)

Herved forstås: *forældre, ægtefælle og dermed ligestillede, børn og søskende, men IKKE ægtefælles og dermed ligestilledes familie.* (§ 1, stk. 2). Ved angivelsen af »dermed ligestillede«, sigtes der til en konkret vurdering af de særlige forhold, der kan være gældende. Eksempelvis vil en sammenlever i visse situationer kunne ligestilles med en ægtefælle, eller hvis barnet er vokset op hos en bedsteforælder i stedet for hos forældrene.

I er samlevende i denne sammenhæng, hvis I har haft fælles bopæl de sidste 1 år før dødsfaldet eller den alvorlige sygdoms indtræden, eller venter, har eller har haft et fælles barn.

#### AD 3)

(§ 2, første pkt.). Denne skal helst foreligge inden afrejse, men kan også forevises umiddelbart efter tilbagekomsten. (§ 2, andet pkt.). Af lægeerklæringen skal fremgå, at familien sædvanligvis bør tilkaldes. Hvis medarbejderen ikke kan forevise lægeerklæringen inden afrejse, skal medarbejderen underskrive en tro- og loveerklæring (Bilag 4).

En lægeerklæring skal i disse tilfælde fremvises i umiddelbar tilknytning til hjemkomsten. Kan der ikke fremvises en gyldig lægeerklæring med de fornødne informationer til

dokumentation, skal der ske tilbagebetaling af løn og rejseudgifter afholdt af det offentlige for perioden vedkommende har været fraværende.

AD 4)

Ved alvorlig sygdom forstås som udgangspunkt de i Bilag 2 listede sygdomme. Listen er taget fra Brancheorganisationen for forsikringer i Danmark. Listen er ikke udtømmende.

Lægeerklæringen skal indeholde oplysninger om hvilken alvorlig sygdom den nære pårørende lider af, så den ansættende myndighed kan foretage en konkret vurdering.

I forhold til nære pårørendes død og begravelse henvises til afsnittet "Dokumentation ved nære pårørendes død" nedenfor.

#### **Konklusion på lønmodtagerens ret til fri rejse og/eller tjenestefrihed med løn:**

Er alle disse betingelser opfyldte, har den ansatte ret til frirejse og tjenestefrihed med løn. Finder sygdommen og/eller død og begravelse sted i den by/bygd, hvor den ansatte gør tjeneste, bevilges der alene tjenestefrihed med løn, jf. § 6.

#### **En lønmodtager kan tildes fri rejse og/eller tjenestefrihed med løn:**

§ 1, stk. 1 udvider anvendelsesområdet for aftalen. Der er ikke tale om en udtømmende bestemmelse. Det er ledelsen i den enkelte enheds skøn, der i disse situationer bliver afgørende.

Selvom den alvorlige sygdom ikke fremgår af bilag 2, kan ledelsen i den enkelte enhed tildele den ansatte fri rejse og tjenestefrihed med løn, hvis de øvrige betingelser ovenfor er opfyldte.

#### **Antallet af dage der kan bevilges fri:**

Der kan bevilges tjenestefrihed til de nedenfor anførte perioder (dage). Oveni dette kan der tillægges normal rejsetid, jf. § 3, hvor forstås en ekstra dag i begge ender af perioden. Dette kræver, at der skal rejses til en anden by, bygd eller land, jf. § 6 modsætningsvist.

Det følger af § 4, første pkt., at der ved alvorlig sygdom kan bevilges tjenestefri med løn i 8 kalenderdage, hvorfor også lørdage, søndage og helligdage indgår i beregningen.

Hvis den nære pårørende afgår ved døden inden for de 8 dage, den ansatte er hos sin pårørende, udvides perioden til 14 kalenderdages tjenestefrihed med løn, jf. § 4, andet pkt.

Afgår den pårørende ved døden uden for den angivne periode på 8 kalenderdage, tildeles der ved død og begravelse den pårørende, fri rejse og tjenestefrihed med løn i 8 kalenderdage, jf. § 5.

I forbindelse med den forberedende bobehandling, bevilges der alene tjenestefrihed uden løn i 8 kalenderdage, jf. § 7, første pkt.

**Undtagelser:**

Hvis begravelsen flyttes fra den afdødes by/bygd, hvor afdøde havde folkeregisteradresse betaler Grønlands Selvstyre ikke rejseomkostninger og løn på rejsedage.

En person der allerede er indlagt og alvorligt syg, kan flyttes fra samme by eller bygd til fx Nuuk eller København, hvis det er lægeligt begrundet. Er flytningen dokumenteret lægeligt begrundet, fortaber den ansatte ikke rettigheder i henhold til aftalen om nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse.

Hvis bobehandlingens komplekse karakter, kræver den ansattes deltagelse, og der er dokumentation herfor, tildeles der tjenestefrihed med løn i 8 kalenderdage, jf. § 7, andet pkt.

Perioden for tjenestefrihed kan, når særlige omstændigheder foreligger, udvides til en længere periode. En ansøgning herom er påkrævet, jf. § 8.

**Antal af rejser der kan bevilges**

Det er ikke muligt at få bevilget rejse/tjenestefrihed af flere omgange i forbindelse med fx samme dødsfald.

Man kan således ikke få bevilget rejse/tjenestefrihed til at deltage ved en begravelse og efterfølgende ved nedsættelse af urnen.

**Frihed og barsel ved dødsfødte børn**

»Inatsisartutlov nr. 14 af 7. december 2009 om orlov og dagpenge ved graviditet, barsel og adoption« (barselsoven) behandler bl.a. de situationer, hvor et barn er dødsfødt eller dør kort tid efter fødslen. Reglerne efter denne lov træder forud for ovennævnte aftale. Af reglerne følger, at man ved dødsfødsel bevarer retten til barsel i 15 uger.

Om orlov ved graviditet og barsel gælder § 9 hvoraf det følger, at retten til barselorlov efter lovens § 7, stk. 1 og 2 og § 8 ikke bortfalder, hvis barnet er dødfødt, bortadopteret, anbringes uden for hjemmet jf. bestemmelserne herom i landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, eller hvis barnet dør inden for de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter fødslen.

*§ 7. En kvinde har ret til orlov på grund af graviditet, når der skønnes at være 2 uger til fødslen og indtil 15 uger efter fødslen.*

*Stk. 2. Ved fødsel af to eller flere samtidigt fødte børn forlænges kvindens orlov fra 15 til 19 uger.*

*(...)*

*§ 8. En far har ret til barselorlov i 3 uger indenfor de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter barnets fødsel.*

*Stk. 2. Med far forstås den juridiske far i henhold til lov om børns retsstilling*

Om orlov ved adoption gælder § 13 hvoraf det følger, at retten til barselsorlov efter § 12 ikke bortfalder, hvis barnet er dødfødt eller hvis barnet dør, bortadopteres eller anbringes uden for hjemmet i henhold til landstingsforordningen om hjælp til børn og unge, indenfor de første 15 uger henholdsvis 19 uger efter fødslen.

*§ 12. Ved adoption af en registreret partners barn har adoptanten ret til barselsorlov i 3 uger indenfor de første 15 uger efter barnets fødsel.*

*Stk. 2. Ansøgning om adoption af en registreret partners barn og samtykke til adoptionen fra moren skal være afgivet senest på fødselstidspunktet*

Imidlertid fortabes retten til forældreorlov, i kraft af barnet af dødsfødt, jf. § 15, stk. 4, jf. stk. 1.

Departementet for Sundhed og Infrastruktur har om definitionen af dødsfødsel oplyst, at reglerne om ligsyn fra 1988 finder anvendelse, hvorefter fostre, der kommer døde til verden inden udgangen af 28. svangerskabsuge, anses for aborter, mens fostre, der kommer døde til verden efter dette tidspunkt, anses for dødfødte.

Har fostret vist livstegn efter fødslen, betragtes det som levendefødt uanset om det er født før eller efter 28. svangerskabsuge.

Er barnet dødfødt, jf. ovenstående, udstedes en dødsattest. Dødsattesten anvendes i kontakten med begravelsesmyndigheden.

Sondringen mellem foster og dødsfødt barn har betydning i relation til anvendelsesområdet for »aftale om frirejse og tjenestefrihed med løn i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse«, jf. § 1, stk. 2 om personkredsen der er omfattet af aftalen.

### **Dokumentation ved nære pårørendes død**

Medarbejderen skal senest 1 måned efter tilbagevenden til tjenesten sende en kopi af dødsattesten for den nære pårørende til [personale@nanoq.gl](mailto:personale@nanoq.gl).

Er det ikke muligt for medarbejderen at fremskaffe en kopi af dødsattesten inden 1 måned efter tilbagevenden til tjenesten, skal medarbejderen underskrive en tro- og loveerklæring (bilag 5) og fremsende denne til [personale@nanoq.gl](mailto:personale@nanoq.gl). En dødsattest skal herefter fremsendes snarest muligt.

Kan medarbejderen ikke fremvise en gyldig dødsattest eller nægter at fremsende en tro- og loveerklæring, skal der ske tilbagebetaling af løn og rejseudgifter afholdt af det offentlige for perioden medarbejderen har været fraværende.

### **De skattemæssige konsekvenser**

Efter oplysninger fra Skattestyrelsen, anses det som en fast praksis, at frirejser bevilget efter »aftale om frirejse og tjenestefrihed med løn i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse« for skattefri. Rejsen skal ikke indberettes til Skattestyrelsen.

Skattefriheden på dette område er sammenfaldende med rækkevidden af omhandlende aftale.

# nalunaerutit - Grønlandsk Lovsamling

## Serie C-I

27 MAJ 1993

Afsnit 4, Gruppe 1  
lb.nr. 37

### Aftale

om

fri rejse og tjenestefrihed i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse.

-----

Der er mellem Grønlands Landsstyre og Tjenestemænds og Overenskomstansattes Centralorganisation (TOC/NAK) i Grønland i henhold til § 49, stk. 1 i landstingslov nr. 5 af 14. maj 1990 om Grønlands Hjemmestyres og kommunernes tjenestemænd i Grønland indgået følgende aftale om fri rejse og tjenestefrihed i forbindelse med nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse.

### § 1

Tjenestemænd kan i tilfælde af nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse efter ansøgning opnå fri rejse og/eller tjenestefrihed fra tjenestestedet til pågældende nære pårørendes bopæl/opholdssted på hospital m.v. i Grønland eller i Danmark og retur.

Stk. 2. Ved nære pårørende forstås i denne aftale: forældre, ægtefæller og dermed ligestillede, børn og søskende, men ikke ægtefælles og dermed ligestillede familie.

PD j. nr. 27.A.8.2.

§ 2

Ansøgning om fri rejse og/eller tjenestefrihed i forbindelse med nære pårørendes sygdom skal så vidt muligt bilægges lægeerklæring, hvoraf det skal fremgå, at sygdommen skønnes så alvorlig, at familie sædvanligvis tilkaldes. Foreligger erklæringen ikke inden afrejse, skal den forevises snarest efter tilbagekomsten til tjenestestedet.

§ 3

Hvor der i de nedenfor anførte bestemmelser bevilges tjenestefrihed, kan der hertil lægges normal rejsetid.

§ 4

Ved nære pårørendes alvorlige sygdom bevilges der fri rejse og tjenestefrihed med løn i 8 dage. Såfremt den pårørende afgår ved døden under den ansattes ophold ved den nære pårørendes bopæl/opholdssted på hospital m.v., udvides tjenestefriheden til 14 dage.

§ 5

Ved nære pårørendes død og begravelse bevilges der fri rejse og tjenestefrihed med løn i 8 dage. Forhindrer uforudsete forstyrrelser i de normale trafikforbindelser tilstedeværelse ved begravelsen, bevilges der - såfremt der er søskende eller forældre - fri rejse og tjenestefrihed med løn i 8 dage. Er der ikke søskende eller forældre, bevilges der alene tjenestefrihed med løn i 8 dage. Sædvanlig og regelmæssig (f.eks. sæsonbetonet) indstilling af trafikken betragtes ikke som uforudsete forstyrrelser.



§ 6

I tilfælde hvor den nære pårørendes alvorlige sygdom og/eller død og begravelse finder sted i den by/bygd, hvor tjenestemanden gør tjeneste ydes alene tjenestefrihed i 8 dage.

§ 7

Ved deltagelse i forberedende bobehandling bevilges der alene tjenestefrihed uden løn i 8 dage. Kan det dokumenteres, at bobehandlingen er så kompliceret, at deltagelse er påkrævet, bevilges der tjenestefrihed med løn i 8 dage.

§ 8

Såfremt særlige omstændigheder foreligger, kan der efter ansøgning bevilges tjenestefrihed for en længere periode.

§ 9

Ansøgninger om fri rejse og tjenestefrihed indgives til det enkelte tjenestested.

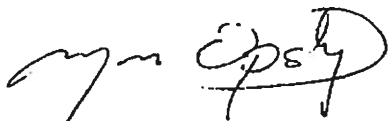
§ 10

Denne aftale har virkning fra den 1. april 1993.

Nuuk, den 27 MAJ 1993

Tjenestemænds og Overenskomstansattes  
Centralorganisation i Grønland (TOC/NAK)

Grønlands Landsstyre  
e.b.



### Liste over alvorlige sygdomme

(<http://www.forsikringogpension.dk/pension/Hvis-du-bliver-syg/visse-kritiske-sygdomme/hvad-er-kritisksygdom/Sider/liste-sygdomme.aspx>):

De fleste ondartede kræftformer og visse hjernetumorer, herunder:

- Kræft, leukæmi og lymfeknudekræft – med undtagelse af de mindre aggressive typer
- Visse godartede svulster i hjerne eller rygmarv – der enten ikke kan fjernes helt eller resulterer i betydelige blivende følger

Visse alvorlige sygdomme i hjerte og hjerte-hjernekar, herunder:

- Hjerneblødning eller blodprop i hjernen (apopleksi) – der har medført blivende følger
- Sækformet udvidelse af hjernens pulsårer (aneurisme) eller intrakraniell arteriovenøs karmisdannelse (AV-malformation) – af en vis sværhedsgrad
- Blodprop i hjertet (akut myokardieinfarkt) – af en vis sværhedsgrad
- Hjertekaroperation pga svær kranspulsåreforkalkning ved by-pass operation eller ballonudvidelse og stent (PCI)
- Kronisk hjertesvigt med svære symptomer og nedsat funktionsevne
- Hjerteklapoperation pga. hjerteklapfejl
- Livstruende rytmeforstyrrelser behandlet med indoperation af ICD-enhed
- Svær sygdom i aorta (hovedpulsåren)
- Svær kirurgisk behandlet blodprop i lungen

Organsvigt med behov for transplantation; herunder:

- Kronisk nyresvigt – med behov for varig dialyse
- Større organtransplantation

Visse fremadskridende neurologiske sygdomme, herunder:

- Svær dissemineret/multipel sclerose (DS)
- Amyotrofisk lateralsklerose (ALS) eller motorisk neuronsygdom - med vedvarende symptomer
- Parkinsons sygdom (paralysis agitans, rystelammelse) – med vedvarende symptomer
- Myasthenia gravis (svær muskeltræthed) - med vedvarende symptomer
- Visse alvorlige former af muskelsvind
- Alzheimers sygdom

Andet:

- HIV-infektion ved blodtransfusion eller arbejdsbetinget smitte
- AIDS
- Total blindhed
- Total døvhed
- Større forbrænding (ambustio)
- Svær blodprop i lungen
- Blivende følger efter hjerne- eller hjernehindebetændelse
- Blivende følger efter Borreliainfektion (TBE) i nervessystemet efter flåtbid